

Snorrebot

Snorrebotten (ook wel zoemhout of zoemsteen genoemd) zijn slingerinstrumenten en behoren tot de oudste instrumenten ter wereld. Een snorrebot, hor, bromhout of snorhout (ook bekend onder de namen bullroarer, rhombus, turndun of Bora-Bora) is een aerofoon muziekinstrument dat sinds de oudheid al gebruikt wordt. Het zijn heel eenvoudige instrumenten, ze bestaan uit een 'plaatje' met een stukje touw eraan van ongeveer 1 meter lengte. Als we nu met het touw rond gaan slingeren, zal door de luchtwervelingen het plaatje om zijn as tollen waarbij een zoemend of snorrend geluid ontstaat, dat als de stem van de voorouders of de goden wordt gezien. Ieder snorrebot heeft een andere klank, deze is afhankelijk van het materiaal, vorm, rotatiesnelheid en de hoek ten opzichte van de grond. Behalve bot, zijn ook houten en stenen snorrebotten terug gevonden.

De snorrebotten vinden hun oorsprong ver terug in de tijd. De eerste snorrebotten dateren uit het Laat-paleolithicum en zijn van been gemaakt. Een zeldzame Mesolithische vondst (7500 jaar oud) van een zoemsteen of slingersteen is gevonden te Tilburg en is gemaakt van de steensoort lydiet. Het voorwerp dat 15 cm lang is bevat ook versieringen. De ongeveer 15 cm lange steen van donkergrijs lydiet werd gevonden bij de opgravingen van een Mesolithische nederzetting in het Kraaiven in Tilburg (ca. 5500 VJ). Aan de bovenkant van de steen is een gat geboord.

In de prehistorie hebben snorrebotten wellicht een rituele functie gehad. Bij 20ste-eeuwse primitieve culturen in Noord-Amerika, Nieuw-Guinea en Australië zijn dit soort voorwerpen gebruikt om met hun monotone, zoemende geluid mensen in trance te brengen of vissen te lokken. Ook geloofde men dat er geesten mee konden worden opgeroepen. In Australië, waar het instrument 'tundun' wordt genoemd, gebruikte men het ook om over grote afstanden berichten uit te wisselen. Misschien dat de prehistorische mens hetzelfde gebruik kende.

Bij de 'primitieve' volken uit de oudheid hielden de draaiende lichaamsbewegingen, die tot extase voeren, verband met riten en culten. Het snorrebot is een van de meest geheimzinnige en heilige instrumenten dat bestaat en het geluid brengt zelfs nu nog bij de meest moderne persoon een gevoel van onbehagen mee. Dit komt ongetwijfeld doordat bepaalde oergeluiden diep inwerken in ons biologische wezen, het laat geheimzinnige stemmen van geesten en monsters horen, die de wilde beesten afschrikken.

De indiaanse sjamanen van Noord-Amerika gebruiken het snorrebot bij hun magische rituelen om het weer te beïnvloeden. Volgens de Aboriginals uit Australië zijn snorrebotten 'plankjes van de geesten' waarmee men de stemmen van de voorouders kan horen. In de Romeinse oudheid gebruikte men het snorrebot voor amoureuze betoveringen en de 'rhombus' van de Latijnen kwam waarschijnlijk voor in ceremonieën gewijd aan de godheden Bacchus en Cybele.

Elk snorrebot heeft een andere klank, deze is afhankelijk van het materiaal, de vorm, de rotatiesnelheid, de hoek ten opzichte van de grond en de afmeting. De meeste snorrebotten zijn van hout en schors gemaakt en in ruitvorm uitgesneden, soms gebruikt men ook wel een bot of een hoorn of soms zelfs een veer.

Weetje: In de film Crocodile Dundee gebruikt Mick Dundee een snorrebot om over grote afstand te communiceren.